

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

ELFTE INTERNATIONELLA
KONGRESSEN
MOT ALKOHOLISMEN.

STOCKHOLM 28 Juli - 3 Aug.
1907.
ORGANISATIONSKOMMITTÉN

ERNST BECKMAN. ORDFÖRANDE.

VIKTOR ALMQVIST

K.H.G. v SCHEELE. VICE ORDE.

EDV WAVRINSKY. VICE ORDE.

ALBIN LINDBLÖM

JOHAN BERGMAN

OSCAR EKLUND

CURT WALLIS. SEKRETERARE

CARL EKMAN

ALBERT FORSSELL

JOSEPH HERMELIN

KNUT KJELLBERG

AUGUST LJUNGGREN

ELOF LJUNGGREN

AXEL RAPPE

SEVED RIBBING

SEMMY RUBENSON

WALDEMAR RUDIN

C.G. SANTESSON

FRANS v SCHEELE

C.J. SVANFELDT

FREY SVENSON

P. P. WALDENSTRÖM

SIGFRID WIESELGREN

EMMA WRETLIND

I striden mot alkoholismen.

MED ANLEDNING af att Stockholm i dessa dagar för första gången blir mötesplatsen för en internationell antialkoholkongress, meddela vi i dag porträtt af samtliga organisationskommitténs medlemmar, bland hvilka märkas skilda nykterhetsfraktioners ledande män. I nedanstående artikel redogör dessutom den bekante nykterhetsmannen, professor Curt Wallis, som bekläder posten som kongressens generalsekreterare, närmare för dess sammansättning och syfte.

XI INTERNATIONELLA KONGRESSEN mot alkoholismen samlas den 28 juli detta år i Stockholm för att ägna en veckas träget arbete åt dryftandet af den s. k. alkoholfrågan. Ingen af de föregående kongresserna — de började år 1885 redan i Antwerpen (och detta på en kvinnas, miss Gray, initiativ!) — har bjudit på ett så rikt program som stockholmskongressens, och programmets rikhaltighet är endast tecknet på det hastigt och ständigt ökade intresset för alkoholfrågan bland dem, som öfver hufvud intressera sig för samhällsviktiga spörsmål. En flyktig blick på dessamma öfvertygar oss om, hur alkoholfrågan spelar in på så godt som alla områden, och som kongresserna utvecklats under den vetenskapliga forskningens alltmer ökade inflytande på kongressernas arbetsätt, kan man vara förvissad om att inläggen i dryftandet af de olika frågorna komma att blifva värdefulla. Därför att frågornas behandling blir vetenskaplig kan man också vara förvissad om att debatterna ej komma att sakna måttfullhet. Och det kan behövas, ty meningsbrytningar saknas aldrig vid dessa kongresser. Det är den ständigt pågående striden mellan måttlighetsprincipens och helnykterhetsprincipens anhängare, som kommer till synes. Helt naturligt, eftersom kongressernas mål ej blott är att studera alkoholförgiftningens inflytande på individer och samhällen, utan också att debattera medlen att råda bot för det onda.

Då säger den ena parten: det enda riktiga är att uppfostra människorna till att använda alkoholen med förstånd. Deras uppmaningar till deras medmänniskor bli därför: drick, men drick måttligt. Den andra parten, helnykterhetsfolket, påstår, att den metoden har alltid blifvit använd och alltid befunnits underhållig. Den har sen långa tider användts i alla hälsoläror; i otaliga populära skrifter hafva kulturfolkens alla medlemmar uppmanats att akta sig för missbruk af alkoholen, emedan detta medför bedröfliga följder, och, framför allt, alkoholen själf har genom allt det elände den åstadkommer mer allvarligt än några måttlighetspredikanter kunnat göra det predikat samma lära. Till ingen nytta! Säden har fallit på hälleberget, måttlighetspredikandet har gjort ett lysande flasko. Det har bedrifvits med stor intensitet under de senaste generationerna, och resultatet har bland föregångsfolken, de mest bildade af alla, de stora industrifolken i Europa, engelsmän, fransmän, tyskar, belgare, varit en ständigt och hastigt ökad alkoholförbrukning. Denna stora människomassa på 140 miljoner människor har på det sista halfva århundradet sett sin alkoholförbrukning ökad med 50 procent, i medeltal 1 procent om året. Ett af dem, fransmännen, som nog själfva anse sig fortfarande gå i spetsen för kulturen, hafva under de 50 åren fördubblat sin alkoholförbrukning. Då denna förbrukning beräknas pr individ per år betyder detta, att fransmännen nu, hvar och en af dem, i genomsnitt förtära dubbelt så mycket alkohol som för 50 år sen. Låt denna tillväxt ständigt fortgå och dessa folken skola gå sitt öde till mötes, alkoholen kommer att förgöra dem.

Det är denna föregångsfolkens progressiva alkoholförgiftning, som gör alkoholfrågan så aktuell, ty alla ännu lifskraftiga folk följa de stora industrifolkens i spåren. De, som vunnit insikt om hur svårlöst alkoholfrågan är, inse att ju förr man söker råda bot på denna kulturfolkens progressiva förgiftning dess bättre; ju mer sjukdomen får utveckla sig, desto svårbotigare blir den. Och ställde inför det faktum, att måttlighetspredikandet intet gagnat, måste radikalmedlet användas. Bort med alkoholen, så blir ni af med alkoholismen! Hur smärtsamt än medlet må vara, är det dock bättre än undergången. Ty ett folks död i alkoholism är ingen död i skönhet.

Så ungefär är helnykterhetsprincipens lösen, den vill att vi skola betrakta alkoholen som ett gift och behandla den som japanerna behandlat och kineserna hålla på att behandla opiet; opium skall vara ett läkemedel, ej ett njutningsmedel; det skall förvisas till apotekarnes giftskåp, ej vara fritt till salu bland allmänheten; mongolerna vilja nu realisera hvad vi i afseende på opiet längesedan själfva genomfört. De helnyktra vilja, att vi skola komma till insikt om, att vi måste behandla alkoholen på samma sätt, som vi redan lärt oss att behandla opiet.

Måttlighetsprincipens och helnykterhetsprincipens anhängare förenas i ett gemensamt intresse, det att bekriga alkoholen. Det är klart, att de skola sammandrabba när det gäller metoderna att föra kriget. Kongresserna bli därför lifliga, ty till dem inbjudas *alla* som ha intresse för alkoholfrågan. Kongressernas betydelse består främst däri att under dessa meningsbrytningar sanningen slutligen kristalliserar fram. Och här är af vikt att komma fram till sanningen, ty obestridligt är att alkoholismissbruket redan nu utgör ett fruktansvärt samhällsöndt. Hvad skall det bli af kulturfolken, om detta onda ständigt bland dem ökas?

CURT WALLIS.

Hvita Bandets årsmöte.

OMEDELBART FÖRE den stora internationella antialkoholkongressen afhåller den svenska Hvita-bandsföreningen sitt sjätte årsmöte. Det är säkerligen icke någon slump, att de båda mötena liksom gripa in i hvarandra, deras syften göra det ju också, och dessa tidsarrangemang möjliggöra för främlingar från landsorten och utlandet att efter hvarandra deltaga i bägge mötenas förhandlingar. Ett flertal af de utländska märkeskvinnor på nykterhetsrörelsens område, som komma att aktivt deltaga i antialkoholkongressen, tillhöra nämligen också Hvita bandet.

De tre dagarna äro upptagna af ett mycket rikhaltigt program. Att så skall vara, är ju helt naturligt med den mångfald af spörsmål och önskemål, som sammanhänger med det tredubbla syfte föreningen uppsatt såsom sitt. En blick på detta samma program ger också vid handen, att nykterhetsfrågan, rösträttsfrågan, fredsfrågan och sedlighetsfrågan äro afsedda att sättas under debatt.

Ehuru ännu jämförelsevis ny har den svenska afdelningen af detta kvinnornas stora internationella förbund redan hunnit blifva en makt att räkna med. Sällan stå numera några sociala frågor af mera vidsträckt innebörd på dagordningen, speciellt när de röra kvinnorna, där icke Hvita bandet har en synpunkt att förfäktas, och det arbete förbundet utfört har vittnat om företagsamhet, entusiasm och sammanhållning.

Flirt.

DÅ VI I DAG meddela en beaktansvärd uppsats af ett för Iduns läsare känt märke ha vi, samtidigt med att vi afslöja signaturen Steffen såsom identisk med fröken Lilly Georgii, nöjet att meddela författarinnans porträtt.

ETT LITET NÄTT och behändigt ord, hvars engelska ursprung, trots det främmandestafningssättet, numera knappast någon tänker på, så införlifvad har det blifvit med vårt språk och — vårt medvetande. Förr i världen hette den företeelse, som ordet betecknar, kurtis, ett namn, som ännu bibehålles på bättre och sämre krogar, på drängspråket kallas det för "tjangs".

Är då förhållandet mellan man och kvinna alltid och allestädes en liten löjlig pajas eller en otäckt grinande faun? Tusenden skola på den frågan framslunga ett lågande harmfult nej!

Aldrig har väl talats och skrifvits så mycket och så vackert och sant om hvad kärleken mellan man och kvinna bör vara som i nuvarande tid, aldrig dess etiska och psykiska element lyftats så högt på idealitetens tinnar — aldrig så många avvikelser förekommit från det, som teoretiskt ställes så högt. Samma män och kvinnor, samma gossar och flickor (jag menar inte alla), som med upphöjda känslor och benäget bifal läsa om kärlekens idealitet, återvända, sedan de lagt afhandlingen ifrån sig, till sin lilla hoppande pajas, sin bockfotade eros — bara på lek, förstås, bara för att det är roligt, eggande, pikant — för att när stunden är inne, den *ende* eller *enda* kommen, gifva sig den rätte Eros i våld — den Eros, som går hand i hand med den hvitvingade Psyke. Under tiden roar man sig med att leka kärlek.

Flirt — det är det osanna, det falska, det gement hycklande — det är död åt all äkta, djup och varaktig känsla — det är kärlekens afskyvärda vrångbild, lika löjlig som förhatlig, den hör icke hemma ens vid krogdisken.

Det finns också något, som heter lidelse; den kan vara som en våld — brännande, förstörande och själf snart nog förtärd, men så länge den varar är den dock ett uttryck för något verkligt känt. Flirten är däremot alltid en skenbild.

En verklig känsla kan mycket varda förlåtet, om den råkar på avvägar, jag menar nu inte inför den areopag, som sitter till doms öfver samhällsmoralen, nej, den faller dom, hård, skoningslös, den upptändes af sedlig afsky och harm, när någon släppt taget om moralens ankartåg och låtit sig dragas med af varmbloediga känslors heta ström, sådant kan ej ett helt lif af oförvitlighet sona, därur gifves det blott en upprättelse — äktenskapet till hvad pris som helst. Men många bland dem, som döma och tänka så, kunna ganska lugnt

Våra skodon.

Den fotfria promenadkjolens popularitet är i år större än någonsin. I oskiljaktigt sammanhang därmed rycker *folkbeklädnadsfrågan* fram i den förgrund som med rätta tillkommer den.

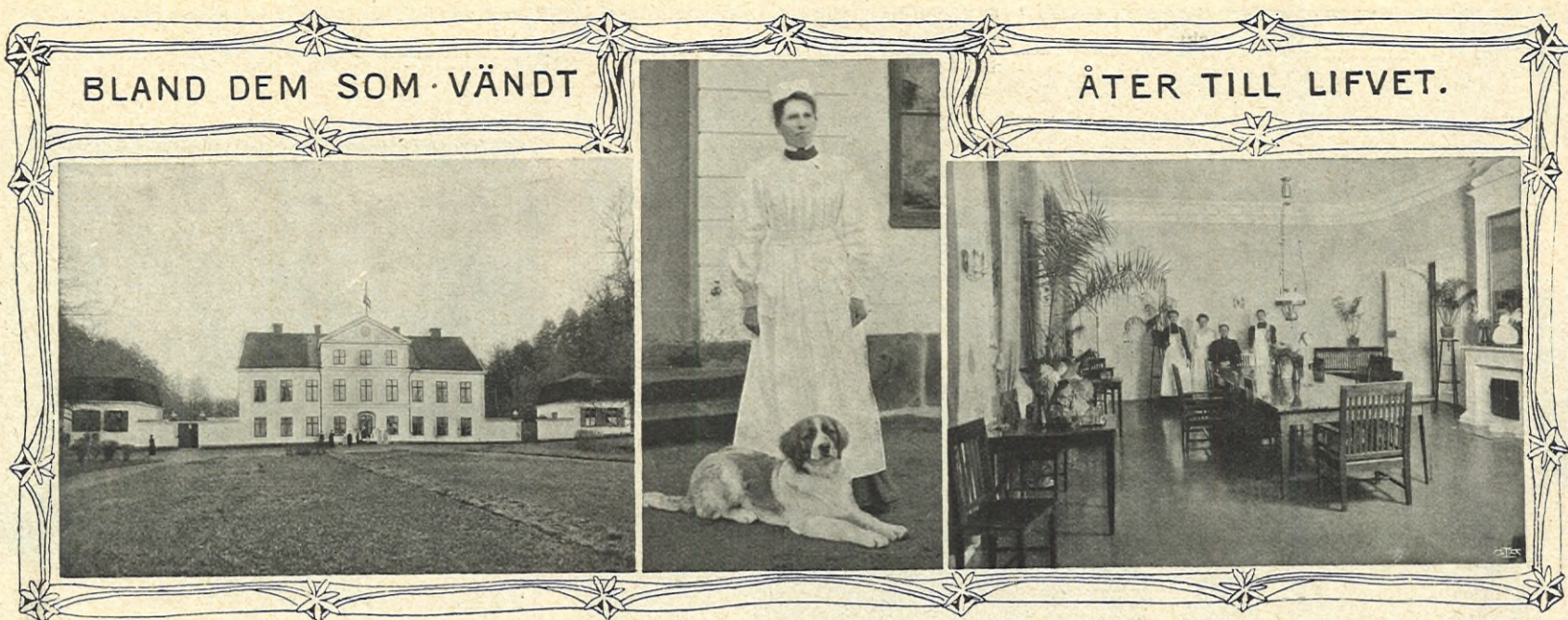
Tillverkarne af *Victoria*-skodon, inseende detta, hafva lyckats åstadkomma en klass skodon, som, ehuru prisbilliga jämförda med beställt handskomakeri, till alla delar fullt kunna täfla med dessa och dessutom i modeller hålla steg med utlandets modecenter.

"*Victoria*"-skodon säljas i finare skoaffärer öfverallt.

Prenumerera oför-
töfvadt på

BARNGARDEROBEN

alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälpreda.

BLAND DEM SOM VÄNDT

ÅTER TILL LIVVET.

VÄLLINGE KONVALESCENTHEM.

FRÖKEN ELLEN LAGERCRANTZ.

SAMLINGSSALEN I KONVALESCENTHEMMET.

DE ALLRA FLESTA af oss, i hvilken samhällsställning vi än äro, bero väl helt eller delvis af vårt arbete. Men i allmänhet ha vi dock något annat att vid behof falla tillbaka på — ett ärfdt eller sparadt kapital, ett föräldrahem eller hjälpsamma anförvanter. Men hur många äro icke de, som mellan sig och nöden ha endast arbetet, när arbetet sviker endast pantlånekontoret, när detta sviker endast en något oviss och ojämn barmhärtighet? För dem att vara sjuka är en mycket allvarsam affär, för dem att vara konvalescenter en nästan ännu allvarigare. På våra lasarett finnas dock platser för fattiga sjuklingar, men för konvalescenter finnas inga och kunna icke finnas. Det är här, när de sjuka efter att kanske ha vandrat genom dödens skugga träda ut att med staplande steg och trötta hjärtan möta livvets, det är här Stockholms stads konvalescenthem vill träda emellan och erbjuda en hvilostad och en fritid för modet och krafterna att växa på. Det är så få af de många, som kunde behöfvat det, man kan hejda på deras väg och bjuda ett hem för några veckor, endast de allra tröttaste och fattigaste, men början är dock gjord, och ehuru hemmet endast varit öppet sedan i början af november förlidet år, har det redan visat sig vara till nytta och välsignelse.

En vacker donation på 200,000 kr. af brukspatron A. Pålsson möjliggjorde hemmets upprättande och är dess driftkapital. Stockholms stad har för hemmet upplåtit hufvudbyggnaden å sin härligt belägna egendom Vällinge jämte någon trädgårdsjord och dispositionsrätt öfver parken. Allt detta hindrar dock icke, att det finnes rum för allmänhetens gifmildhet och intresse. Man har möjlighet att berbergera några fler än de 25 patienter, som nu finnas å hemmet å gången, men medel saknas. Och man har, för att taga ett exempel, mycket godt rum för en häst i det tomma stallen, men däremot icke råd att skaffa en sådan. Och hvad som skulle kunna göras i riktning af att skaffa konvalescenterna arbete efter hvilolidens slut, vore också en god gärning och hjälp för hemmet.

Från alla Stockholms lasarett sändas genom fattigvårdsinspektör Lindblom, förförigt en af hemmets gynnare, kvinnliga konvalescenter ut till Vällinge, och äfven diakonissorerna få skicka ut en och annan af sina skyddslingar.

Till läkare har hemmet doktor J. Nyström i Tumba, som med stort intressc omfattar sina patientar och följer deras förbättring.

Till sist några ord om hur hemmet är ordnad. Den vackra gamla herregården, som vår bild visar, är från källare till vind nyinredd och försedd med nya möbler. Föreståndarinnan, fröken Ellen Lagercrantz, har i det trygga medvetandet, att Stockholms stad betalar räkningarna, kunnat ordna allt inbjudande och smakfullt, och resultatet har blifvit ett förtjusande hem.

Å nedre botten har man först en stor hall, prydd med växter, föreståndarinnans rum, matsal, badrum, isoleringsrum och en bekväm och rymlig ekonomifdelning. I mellanvåningen ligger samlingsalen, hallen i ljusa och behagliga färger, alltid fin och pryddig som hela huset och alltid försedd med blommor och växter. På båda sidor om denna ligg patienternas sofrum och barnens rum. Hemmets skyddslingar bestå nämligen af kvinnor samt gossar och flickor i olika åldrar. De små äro för de äldre på en gång en förströelse och sysselsättning. Öfre våningen slutligen har en ligg-

hall för patienterna, när krafterna och vädret ej tillåta vistelse i den vackra parken.

Under omväxlande hvila och arbete, under den intresserade och kärleksfulla föreståndarinnans ledning och vård genomleva konvalescenterna såsom hemmets gäster en lugn och fridfull tid, en sådan till hvilken de ofast hvarken förr eller senare haft eller få något motstycke. Och det är icke blott kroppens krafter man söker stärka, man söker äfven hårda själens motståndskraft mot det onda och, om möjligt och behöfligt, gifva viljan en ny riktning för den nya afdelning af lifvet, som väntar, när man motvilligt lämnar hemmet bakom sig.

Det är ett godt verk, som sålunda utträttas, och att det också erkännes, därom talar den belåtenhet och nästan rörande tacksamhet hemmets gäster undantagslöst visa.

Små svampkåserier för Idun.

af T. F.

2. Champinjoner och Flugsvampar!

VI SUTTO, några resande och badgäster, på societetshusets veranda och talade om en svampförgiftning, som nyligen inträffat och spridt sorg och oro i den lilla staden. En af dess mera bemärkta män, en man i sina bästa år, hade tillika med sin hustru och en hennes vänninna varit ute och plockat svamp, som sedan anrättats, och nu låg husfadern sjuk, sväfvande mellan lif och död endast för några svampars skull. "O så rysligt!" ropades det i korus på verandan, "jag vill aldrig se åt en svamp mer." "Vi begagna gränslöst mycket svamp i vår matlagning, sade en af fruarna, men inte för att jag känner igen en enda. Här kommer gummor med hela korgar och jag köper dem och litar på, att gummorna känna igen dem, men då herr H., som själf skulle vara svampkännare, kunde begå misstag, törs jag numera inte lita på någon. Jag köper aldrig en svamp mera." "Men," invände någon af sällskapet, skulle då inte misstagen kunna undvikas på ett bättre och säkrare sätt. Är det inte kunskap, som fattas oss. Hvad veta vi om svamp?"

I vår barndom är det första vi få höra om dem: Akta dig, rör dem inte, de äro giftiga. Tag inte i dem, då får du skabb på fingrarna, åt dem inte, ty då får du plågor och dör. Och när vi bli äldre och komma i skolan, är all den svampkunskap, vi få där, inrymd på en sida eller par i den naturlära, som har så mycket att säga om de andra växterna. Det är inte svamparnas fel, att vi begår mistag, felet är vår egen okunnighet. "Men inte kan ni väl begära," invände någon, "att vi fruar skola skaffa oss svampkännedom bara för att skilja de giftiga från de ätliga, så ofta svamp bjudes ut till oss, och hvilket tvång vill ni inte pålägga oss, inte kunna vi alltid ha tid eller lust att plocka i svampar." Hvarför inte? Är det inte mödan värdt, då vi sedan kunna tillaga smakliga och hälsosamma rätter åt våra kära, och tänk bara på alla dessa fattiga gummor och barn, som i åratals varit vana att plocka och sälja svamp till badgästerna. Det blir säkerligen ett godt svampår i år, och de hafva påräknat sig god förtjänst, skola vi fortfarande tänka som man i barndomen lärde oss: Tag ingen svamp, åt inte af dem.

Då gå vi miste om många goda rätter och intressanta hushållsrön och värst af allt — mängden fattig blir af med sin förtjänst. Och det är just för de

fattigas skull, som det är så önskvärdt, att kännedom om de ätliga svamparna kunde spridas. Och hvilket stort steg i den riktningen kunde inte göras, om hvarje fru i sitt kök genomsåg det utbudna svampförrådet och, när så behöfdes, afskilde de odugliga eller giftiga och med sakkunskap undervisade i deras särskiljande. Ingen människa har ännu satt ifråga, att vi skola bortkasta våra skjutvapen, ehuru många olyckshändelser inträffa med dem. Endast större kunskap i vapnens bruk anse vi önskvärd, då okunnigheten varit orsak till olyckan. Och om trots all försiktighet en olyckshändelse inträffar, hafva vi inte rätt att till tröst under alla förhållanden tänka oss, att det var en vilja starkare än vår och en högre vishet, som här grepo in. Och för att en sak spridd sorg och olycka i en familj, får vi inte glömma, att det var ett misstag, som här spelade in, och att de ätliga svamparna alljämt ha rätt att intaga den framskjutna plats dem med rätta tillkommer, då de skola bli till välstånd och välsignelse i tusentals hem. Ja när jag häromdagen läste om de rysliga år af elände, som inträdde i slutet af Karl den elftes och Karl den tolfte regeringsår, då tusentals människor dogo af hunger, då kunde jag inte frigöra mig från den tanken, att mangas lif kunnat räddas, om människorna då vetat, att svamparna ägde näringsvärde. Hvad veta vi om framtiden? Vore det inte fosterländskt, om vi alla hvar och en i sin stad sökte att utnyttja det, som Gud i sin godhet säkerligen i första hand för människans skull låter växa på jorden.

Hvad nu det ofvannämnda olycksfallet beträffar, som sorgligt nog slutade med döden, vet jag endast att läkarnes omdöme var, att fastän själva dödsorsaken ej var förgiftning, dock förgiftningen varit orsaken till den sjukliga förändring, som orsakade döden.

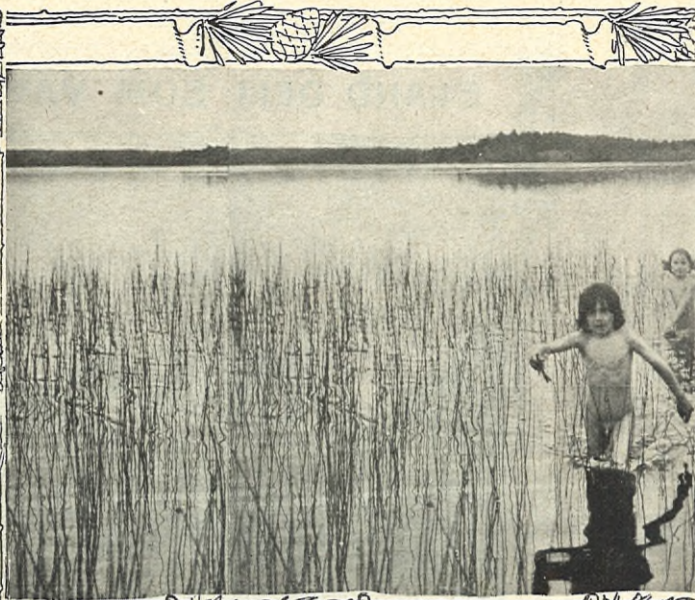
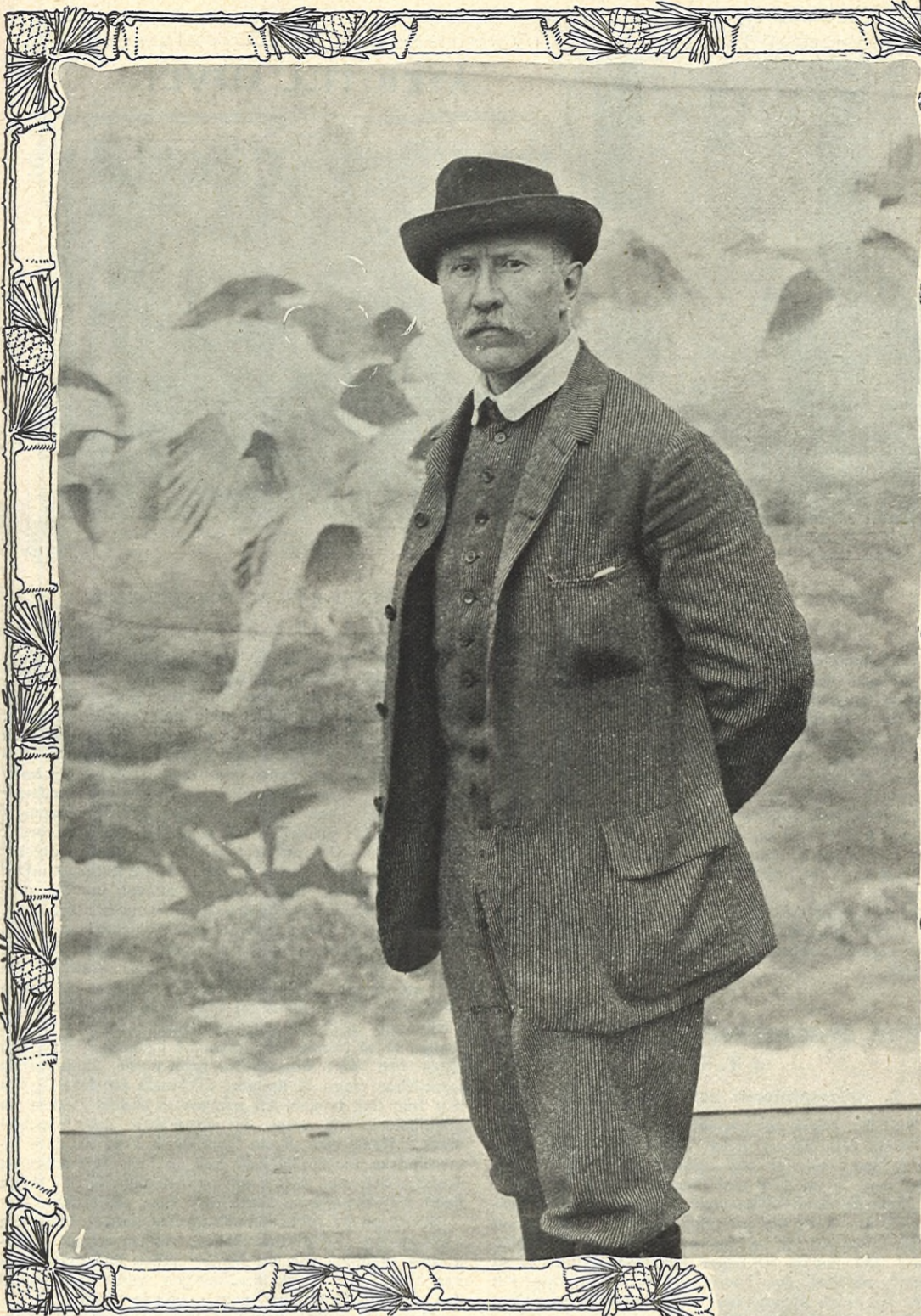
Hvad svamparna beträffar, hade de varit hvita utom en, som varit hvit med svarta skifvor, hvadan det är troligt, att denna varit en champinjon, men de öfriga helhvita antingen Lömsk Flugsvamp (Amanita bulbösa) eller Hvit Flugsvamp (Amanita virösa), båda två af våra giftigaste svampar och ansedda för att lätt kunna förväxlas med champinjoner. Här är kanske inte praktisk öfning nog, men med iakttagande af de tecken jag i en föregående artikel omnämnde och ändå säkrare med en god svampbok i hand eller minne, kan man vara fullkomligt lugn. Ty hvarje svampfamilj har någon olikhet, något säreget som skiljer den från andra familjer.

*Undertecknad som jag
det Gummors förskott,
men dessamma svampens
alla anspår för en god
billig och dryg tvätt och
hållsitt.*

*Lagercrantz Ethenius
af af ditta förtjänst och
Påföljande för hemmet i...*

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL
 Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis

I WIGWAM HOS B

VÅRA SKRIFTSTALLARE på det konsthistoriska området
betydelsefulla verksamhet som konstnär. Efterföljande
hvardagslog, meddela några intryck från hans landhem,

I hägn af det trefna värdskap, som utvecklas af
ljusa hvardagsrummet. I taket hänger en äkta grö
En stor öppen spisel fyller ena väggen. De gro
aftnars sprakande brasor, då husets herre, trött ef
af sina stöfvare.

Luften därinne fylles småningom af jakt- och dju
Nimrod af det äkta slaget. Hennes kraftigt byggda g
hållning försäkra oss, att hon tar sig ypperligt ut so

“Har ni hört, när jag dubberade änder?” frå
besök i familjen.

Nej, forstmannen vet ingenting alls om den hist
tjänar att höras.

“Asch, det där . . .,” infaller hennes man och

“Bruro är afundsjuk, begriper ni, för han har al

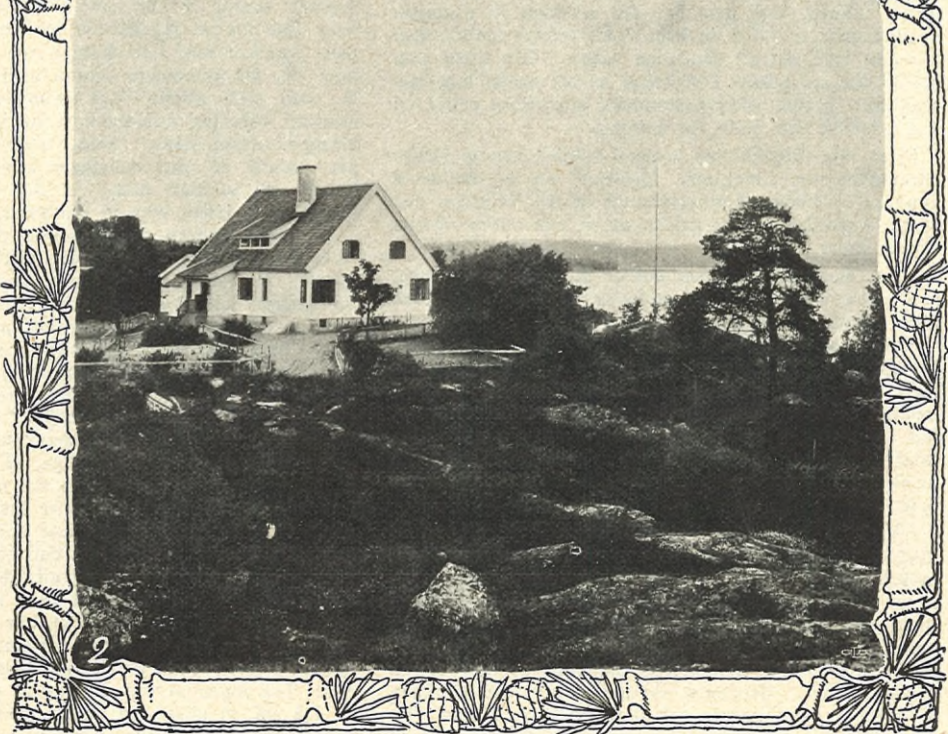
Den store djurmålaren rycker på axlarna, hvil
skuldra, flyger upp och far ett hvarf kring rummet, h

“Jo, d
vi bodde
hamn,” b
Liljefors
ett par
bar med
och de t
står det
miskt at
sitta och
med bö
Jag bad
lertid läg
tarne, för
det bli ja
gubbarne
inte det
gon brå
den sak
komme
att få s
som en s
en gång
det var,
des vetta
änderna
Jag slän
san till
siktade
pang! pa
skott ek
fjärden.

JAG UNDRAR, huruvida inom våra landamären bygger
och bor en mera hängifven naturdyrkare än Bruno Lilje-
fors. Jag tror det knappast. Det synes mig att skogarna
borde susa mäktigare, gräs och blommor dofta friskare och
lysa af större fågring, liksom ock djuren borde skria af
glädje, där han går fram. Han är af dem, som gripas af
andakt inför tufvorna på marken med deras myllrande lif,
han hör safvens porl i trädstammarne, och i likhet med
Nils Holgersson från Vemmenhög kan han tyda fåglalåt.

. . . Det stryker en varm sunnan öfver den gröna sörm-
landsbygden. Ett tillfälligt solsken lofvar sommar. De siden-
skiftande rågfälten tro det, där de bölja med svällande ax,
den blommande klöfvern tror det också, ty den ångar af
sötma och lifskraft, och lärkornas öfvertygelsestarka sång
tyckes vilja skjuta bresch i den lömska molnväggen öfver
Mörköskogen.

Till vänster om vägen, på en kulle, sticker en jätteskep-
nad upp hufvudet ur en klunga träd och kisar ut öfver stu-
gor och åkerlappar. Skepnaden bär svart pickelhufva och en
någorlunda hvit skjorta. Det är tornet på Ytter-Järna
kyrka. Ett stycke därifrån lyser Bruno Liljefors' Wigwam i
gult och rödt på den svenska prärien, och när vi rulla upp
på gården, kommer en af hans sexton hundar, drypande våt
efter en simtur nere i viken, och hälsar oss med en väl-
komnande regnskur från sin svarta päls . . .

1. KONSTNÄREN BRUNO LILJEFORS I SIN ATELIER. 2. VILLAN WIGWAM. 3. “HURRA
TRE YNGSTA. 4. HERR OCH FRU BRUNO LILJEFORS. 5. DAGLIGSTUGAN MED INBLICK
FOTO FÖR IDUN

BRUNO LILJEFORS.

ha vid olika tillfällen värdesatt och förklarar Bruno Liljefors' rader söka i all anspråkslöshet ge en bild af konstnären i där han lefver ett idylliskt och på samma gång arbetsfyllt lif.

f konstnären och hans hustru, bänka vi oss i det stora, nländsk kanot, en gåfva af grönländsfararen Rasmussen. va furuklabbarne på härden uppkalla syner af vinterter dagens jaktmödor, drömmer i eldskimret, omgifven

erhistorier. Och vi få veta, att äfven fru Liljefors är en estalt, det glada, intelligenta ansiktet och hufvudets käcka n amason med bössa, ränsel och kruthorn.

gar hon en ung forstman från Oviken, som är på gäst-

orien, men hans jägarinstinkt säger honom, att den för-

ser på henne med ett ironiskt löje.

trig dubblerat nånting."

lket har till följd att staren, som suttit på hans ena vrefter den slår sig ned på hans hufvud.

et var när

vid Sand-

erättarfru

"Vi hade

fiskargub-

i båten,

tyckte för-

var ko-

t se mig

dividera

ssan . . .

dem emel-

ga ut vet-

nu skulle

st af. Men

tyckte

var nå-

lska med

en. Jag

nog inte

å mycket

järtenna

. . . Hur

så kasta-

rne ut och

kom . . .

gde bös-

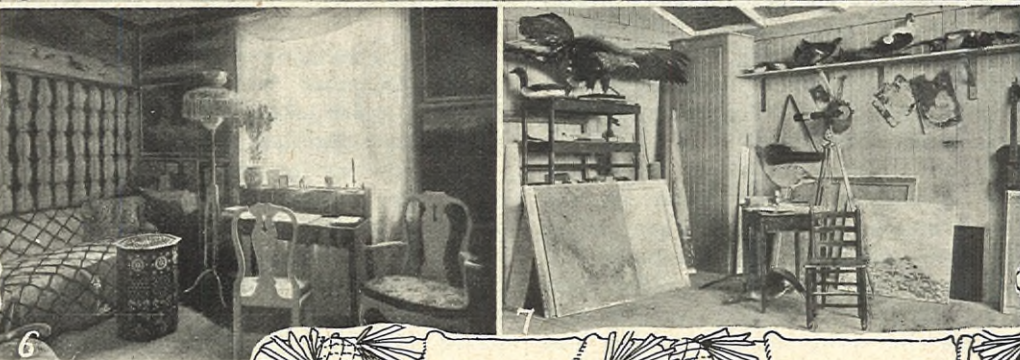
kinden,

och . . .

ng! Två

ade öfver

. . . Bruno

sneglade på mig och fiskargubbarne skrattade och utlät sig, att det alltid ä' någe' skoj, när fruntimmer ska skjuta . . . Men de blefvo hastigt allvarsamma och synbart öfverraskade, när de märkte två dödsskjutna fåglar gunga på vattnet . . . Med de skotten var min jägarskicklighet stadgad . . . jag hade slagit igenom, gjort succés pyramidal därute i skären . . . Och se'n hette det alltid: ja, Liljeforsen, han ä' nog duktig te' å jaga, men det ä' ändå ingenting mot frun hans." —

Nu glida ett par skjutdörrar isär och afslöja en solbelyst matsal, där en ypperlig lunch doftar oss till mötes. Vägarna äro klädda af Liljefors-dukar, präktiga saker från hafsbandet med dess rika, intressanta fågellif.

Konversationen blir allt muntrare under inflytande af värdfolkets goda lynne, de välsmakande anrättningarna och den strålande sommardagen, som klädt landskapet utanför i allt hvad julis garderob har att erbjuda af stoffer och prydnader.

Konstnären ser ut mellan fuchsiorna i fönstret och pekar på den bördiga, kuperade sömmlandsbygden, som låter blicken sväfva fritt ut öfver markerna.

"Jag måste ha vidder omkring mig, annars trifs jag inte," förklarar han, "men inga döda slätter, utan bebyggda och med en dunge här, en kulle där . . . Men stora afstånd mellan stugorna måste det vara, så att folket inte kommer en inpå näsan . . . Det folkliga är nog mycket bra i och för

1 — JAG HAR HITTAT EN ABBORRE I RYSSJAN". BADSCEN AF FAMILJEN LILJEFORS' I MATSALEN. 6. SKRIF- OCH RÖKRUM. 7. EN VRÅ AF ATELIERN. 8. VID ÖRNREDET. AF A. BLOMBERG.

sig . . . folkets breda lager till exempel, präktigt och imponerande . . . men inte på lustresor . . . till Sandhamn . . . om söndagarna . . . Vi kom ut till Sandhamn på vårsidan, och det var härligt . . . inte en kotte utom infödingarne . . . Det var ett ställe, där man kunde få arbeta i ro, tänkte vi . . . Jo, om mornarna! . . . För så kom sommaren till Sverige, som den roar sig med att göra ibland, som ni vet, och Sandhamn fick också en släng af slevven . . . Och med sommarn började söndagslustresorna från sta'n . . . Folket myllrade, alldeles inpå våra knutar till och med, och åt och drack . . . mest drack . . . Och se'n skulle hvarenda tömd butelj krossas på stället . . . hvartenda smörgåspapper, hvartenda äggskal samvetsgrant lämnas kvar åt invånarna som erinring om svenska folkets symposion därute . . . Vi plockade buteljskarfvor som man plockar lingon, och så gjorde vi pikar af vassrör och med dem pickade vi upp papperslapparne och äggskalen . . . Det drog närapå hela veckan . . . Så kom en söndag igen, och då var det det dakapo på allsammans . . . Svenskt konstnärslif, hva? . . . Men det kunde också vara komiskt att ge akt på de där strandhuggarne ibland, och det skedde på ett mycket enkelt sätt, för jag har en tub, som förstorar fyrty gånger . . . När vi riktade den mot stränderna, där det rörde sig några svarta punkter, fick vi på nära håll se svenska folket i helg . . . och det var utan öfverdrift sagdt effektivt.

Vi måste skratta vid tanken på detta sommarpanorama, och forstmästaren önskar, att han varit med vid tuben.

Det starka fjärrglaset spelar för öfrigt en ingripande roll i konstnärens arbete, ty han kan genom detsamma iakttaga fåglarne på ofantliga afstånd, studera deras minsta rörelser och granska hvarje färgnyans i deras fjäderskrud.

“En dag — det var i Sandhamn —“ berättar han, “kastade jag ut en färbog i strandbrynet — ett bra stycke därifrån vi bodde — så gick jag hem och höll mig redo vid tuben. Om en stund vimlade det af trutar kring köttbiten, och nu kunde jag i lugn och ro fånga alla deras rörelser på duken.”

Det är en af Bruno Liljefors' främsta och härligaste egenskaper som konstnär att han alltid har naturen för ögat, då han målar. Djurvärld och växtvärld lefva sitt sanna lif i alla hans penseldrag; han förföljer räfven ända in i lyan, fågeln i hans rede, studerar hans flykt i vass eller snår, han är förtrogen med djurens lynnen, vanor och nycker, han känner och kan ge uttryck åt deras glädje och sorg, deras list, deras dumhet, deras längtan, strider, hat och kärlek. Han är kort sagdt den svenska djurvärldens mästerlige karaktärs- och sedeskildrare såsom ingen före honom varit det i svensk konst.

Därute på hans Wigwam flyga tama starar omkring i rummen, den talrika hundfamiljen är väl tillfreds på gården, hästen känner sin husbondes steg och gnäggar af förnöjelse, då han hör dem, och när vi komma ned till mästartens ateljé vid stranden, stöta vi på ett par örnar, som ha sitt rede på en bergsknalle och under inga förvändningar vilja flyga ur vägen för oss. Den ena behöfver bara ett tecken för att placera sig på fru Liljefors' utsträckta arm — en vacker syn mot den blåa fjärden bakom.

“Nästan som en illustration till Ingeborgs klagan i Frithiofs saga,” säger forstmästaren, hvilken har sin Tegnér frisk i erinringen.

“Ni menar den här:

. . . ack, huru gärna jag sutte
ändå där utte,”

deklamerar fru Liljefors. Hon håller nämligen styft på korrekta rim i poesi.

FLICKPORTRÄTT I OLJA AF BRUNO LILJEFORS.
KONSTNÄRENS NUVARANDE Hustru VID SJU
ÅRS ÅLDER. MÅLADT 1879.
A. BLOMBERG FOTO.

En berömd konstnär ateljé plägar i nio fall af tio vara en dyrbar och unik samling af möbler, vapen, orientaliska tyger och mera sådant, fyllande ett rum af en museisals proportioner och där konstnären själf ofta går och känner sig främmande bland de hopade föremålen.

Liljefors skulle förmodligen le ett ironiskt löje, om man bjöde honom ett sådant arbetsrum. Hans ateljé är pompösare än så: den är den stora naturen själf med himlen till tak, skogar och berg till väggbonader och markens gröna flossa eller hafs vikens blåa skifva som golf.

Själftva konstnärsverkstaden utgöres af en enkel träbyggnad med ett par rum, där han ger sina under jakter och ströftåg inspirerade verk deras slutgiltiga form.

Där ropar arbetet emot besökaren ur hvarje hörn; från massor af tömda färgtuber, huller om buller kastade penslar, nedsmorda paletter, terpentin- och fernissflaskor, men först och sist från de uppspända dukarne, öfver hvilkas ytor vildgässen sträcka i susande flykt, änderna simma i vassen, räfven smyger, ufven drömmar i skogsdjupet o. s. v.

Konstnären står nu midt uppe i ett intensivt arbete, förberedelser till den utställning, som han i september ämnar anordna i Stockholm och från hvilken vi då hoppas kunna meddela afbildningar. En Liljeforsutställning är ett evenemang inom det svenska konstlivet, ty den konstgenre artisten åt sig utbildad bär hans personlighets prägel, och hans mästerskap är oomtvistligt.

Det kan måhända ha sitt kuriositetsintresse att i detta sammanhang anföras ett yttrande om konstnären af en af våra yngre författare, efter det L. i egenskap af akrobat medverkat vid en välgörenhetsfest. Den unge diktaren hade just då börjat taga de första stegen på den litterära banan och skref i ett kåseri: “Herr Bruno Liljefors är icke blott en skicklig akrobat, utan äfven en ganska talangfull målare.”

Den “ganska talangfulle målaren” var emellertid redan då en man för sig inom svensk konst; gesällären med deras sökande och stappande lågo redan åtskilligt bakom honom. Hvad akrobatiken däremot beträffar, har han förmodligen legat af sig, ty han nämnes aldrig bland cirkusvärldens koryfeer. —

Till sist ett par ord om det flickporträtt, som vi här återgifvit. Det är så olik konstnärens kända målningssätt som väl möjligt,

men det bildar ett led i hans utvecklingsgång och är som sådant intressant. Bilden målades 1879, då Liljefors skulle taga sitt inträde vid korstakademien, och framställer hans hustru vid 7 års ålder.

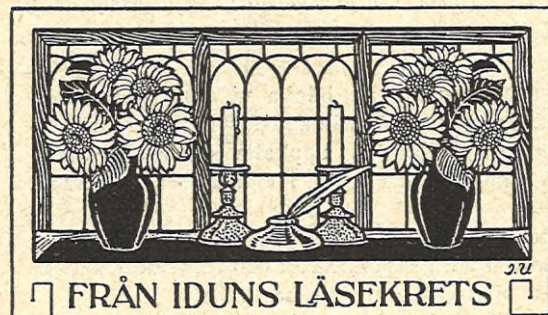
Från då och tills nu beskriver hans artistkarriär en oafbruten uppåtgående kurva, och den dag i dag står han på höjden af rykte och ära.

Det ropas så starkt på svenskhet i dessa tider. Mycket af detta är endast tomma tunnors buller, människor, som älska att höra sig själfva tala, medan hjärtat slår trögt och armarne hänga slappa utefter sidorna.

Bruno Liljefors hör till tigarnes kast, äfven till tvärviggarnes. Men hans blod glöder och ur hans ögon springa hänförelsens gnistor. I kärleken till den torfva, på hvilken han bygger och bor, i kärleken till sitt arbete och till den natur, som han, på en gång stolt och ödmjukt, tolkar i sina verk, framstår han helt igenom som svensk.

Hans konst är icke blott geni, teknik och färg, den är äfven sann patriotism. Och ej minst därför kan vårt land vara stolt öfver att räkna honom bland sina söner.

ERNST HÖGMAN.

En badreform.

VÖRE JAG MAN skulle jag hellre bli krympling än låta bada mig af kvinnor,“ utbrast här om dagen en ung renhjärtad, något exalterad fru af mina bekanta, schweiziska till börd, “och för öfrigt”, fortsatte hon, “är Sverige det enda land där detta förekommer.”

“Inga öfverord,“ sade jag lugnande, men min tanke flög nu som ofta förut till de många vidriga skandalhistorierna från det fint hållna och väl ansedda badhuset i min närmaste stad, historier, däri många namn på de förnämsta männen i orten voro inblandade. — “Dem renom är ju allting rent,“ men då nu den mänskliga naturen är så svag, hvarför då onödigtvis lägga denna frestelse i dess väg? — När min 17-åriga son efter att för första gången varit i en större stad för en månad sedan kom hem och hälsade på, berättade han bland annat: “Och så har jag varit och badat i det nya badhuset. Där var väldigt stiligt, men rätt som jag låg i badkaret, kom där ett fruntimmer och skulle borsta mig, men jag röt åt karingen, att jag ingen hjälp ville ha.”

“Men barn, ett sådant språk,“ sade jag förebrående, “du kunde väl låtit gumman borsta din rygg, som du har så ondt uti.”

“Gumman, säger mamma! De kallas ju “badgummor”, men inte var den här mer än 24 eller 25 år. Då kunde de väl ha en karl i stället.”

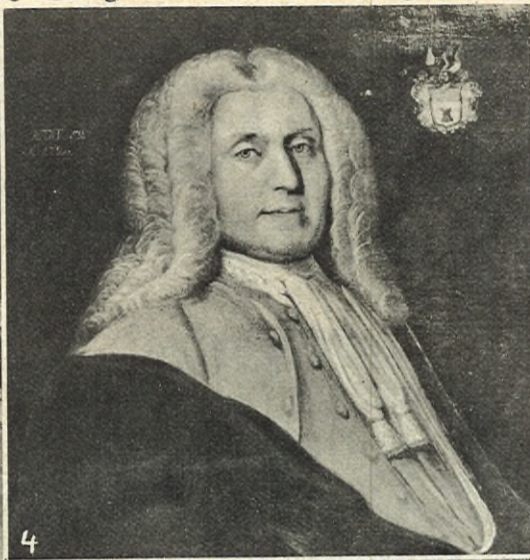
“Ja, det håller jag med om,“ sade hans ett par år äldre kamrat, “jag tog ur alla nycklar jag, och fast jag hvarken begärde afkylning eller dusch, så fick jag åtminstone — en skopa ovett, ty man har ej rättighet att hindra badbetjäningens ut- eller ingång, men jag lade en slant bredvid biljetten och gick.”

Detta blott som ett litet exempel på, att unga män ofta känna det obehagligt, när baderskan kommer in. Ack huru många fält finnes icke för kvinnans verksamhet! Se henne vid sjuksängen, vid dödsbädden. Icke så att ej sjukvårdaren lika väl som läkaren bör kunna lära sig det lätta greppet, den tysta oafslätliga uppmärksamheten, men vid de tunga plågolägren, de svåra dödsbäddarne är det ofta som om kvinnans natur, “systems” blick eller stämman skulle lindra kvalen för sekunder — minuter — timmar. Så i korthet mina tankar, fast de tagit ett så anspråkslöst uttryck. Jag hoppas mina läsare endast fästa sig vid det varma uppsåt, som dikterat dem.

N—A.

RAMLÖSA BRUNN. 1707-1907.

DEN 20 JULI firades tvåhundraårsminnet af Ramlösas inrättande som brunnort. Idun har redan i n:r 30 för 1905 lämnat en öfverblick af brunnens historia och inskränker sig därför nu till några bilder från den lyckade jubelfesten, som illustrerades af hertigparets af Skåne närvaro. Vid fyratiden på eftermiddagen försiggick efter hertigparets ankomst ett ståtligt festtåg med Karl XII:s drabanter och musik i spetsen. I en af de främsta vagnarne framfördes en byst af Döbelius, brunnsortens grundläggare, hvilken modellerats af en ung hälsingborgsartist fröken Rutti Bogren. Hamnkassör Harald Thornberg från Hälsingborg uppläste därefter en af honom författad, stämmingsfull prolog, hvarpå professor Seved Ribbing från Lund höll festtalet. Hertigparet återvände så till Stora Hotellet, där prins Gustaf Adolf efter prinsessans återresa till Sofiero deltog i en för 150 inbjudna anordnad festmiddag. Vid åttatiden på kvällen vidtog bal i Societetssalongen, och i parken, som illuminerats, afbrändes ett rikt fyrverkeri.

FRÅN RAMLÖSA BRUNNS 200-ÅRSFEST DEN 20 JULI 1907. FOTO FÖR IDUN AF ALFR. B. NILSON. 1. FRAMFÖR INGÅNGEN TILL BRUNNSPARKEN. 2. STORA HOTELET I FESTSKRUD 3. HERTIGPARET AF SKÅNE ANLÄNDER. 4. RAMLÖSA BRUNNS GRUNDLÄGGARE JOHAN JAKOB DÖBELIUS VON DÖBELN; EFTER ETT OLJEFÄRGSPORTRÄTT I LUNDS UNIVERSITET. 5. HERTIGPARET MED UPPVAKTNING Å SOCIETETSHUSETS VERANDA. 6. DEL AF FESTTÅGET: VAGNEN MED DÖBELII BYST. 7. PROFESSOR RIBBING HÅLLER FESTTALET. 8. HR THORNBERG UPPLÄSER PROLOGEN. 9. PROFESSOR RIBBING I TALARSTOLEN.

HARALD JACOBSON:

ALPSJÖN.

*S*E ALPENS blida öga
med skogens vackra bryn!
Här känner jag så föga
af mörkret under skyn.
Här bortom värld, som trälar
i ok och gyllne band,
finns ro för trötta själar
på flärdfri schweizerstrand.

*I högtidshvita dräkter
de gamla bergen stå.
Och dalens nya släkter
än ljusa sinnen få.
Ej här orkaner ryta,
ej våg bär skummig kam;
men på smaragdklar yta
går valthornslåten fram.*

*Och Lied på Lied sig svingar
från sommarångarns däck.
Ej på lagunen klingar
canzonen mera käck.*

*Men stjärnlös längtan sväfvat,
när herden flöjten rör,
och bergabarmen bäfvat
i ekons jättekör.*

*Jag vill på böljan glida
i ljuflig Thunersee.
Kom, alpmö, till min sida
och mig din drömvärld ge!
Nu bleknar allt det granna
af färgers spel i skyn
emot din gletscherpanna,
din kind i Abendglüh'n.*

*Hör, vesperklockor ringa
vår älskogstimma in.
Nu, kära stämman, klinga!
Nu, ömma öga, brinna!
I kväll vi vagga trygga
till lyckans sagoö.
För alpens mur skall rygga
all tidens vreda sjo.*

THUNERSJÖN I SCHWEIZ.

Men i den ekpanelade matsalen började det susa som i en bikupa igen. När fröken Herta återkom, såg hon på klockan, den visade några minuter öfver ett. Hon trummade med båda händerna på matbordet för att få ljud.

“Hör upp! Saken är inte afgjord ännu. Har ni kort med er, som jag sa till om?”

Ja, man hade kort med sig. Det rasslade i klädningssäckor, och somliga måste ut till sina kappfickor i tamburen.

“Nå, bör vi inte slå in alla korten i ett kuvert och låta det följa med buketten?” frågade fröken Herta.

“Jo, men skall det inte skrivas något?” frågade någon.

“Jag vet inte, rosorna och namnen talar ju,” sade fröken Herta.

“Nej, något måste skrivas,” ropades det från flera håll. “Herta, du måste skriva något!”

“Ja, skrifi!” ropade en mörk flicka med hög organ. “Skrif till exempel: Ett hjärtevarmt tack från — —”

“Inte något skämt öfver den här saken,” sade fröken Herta ifrigt

“Men jag känner det hjärtevarmt, och jag ville ha ett uttryck för det jag känner — jag skämtar inte alls,” sade den mörka. “Jag har aldrig i mitt lif haft så roligt som i går.”

“Pro, pro! Du skenade visst också öfver konvrensans skaklar. Tre danser med samma kavaljer.”

“Sch! skall det skrivas?”

“Ja, ja!”

“Nå, då skriver jag till exempel så här: Till landshöfdingskan Adlerstam med ett vördsamtt tack! Och så alla våra kort inuti. Kan det inte vara nog?”

“Jo, jo! Det är bra.”

Fröken Herta sprang in i sitt rum för att skriva den antagna utanskriften, och medan hon var utgången, knackade det på dörren. Men som ingen knackning hördes, öppnades dörren utan något svar, och en tjänstflicka tittade in: rosorna hade kommit.

“Å, så förtjusande! Charmant! Å, så härligt!”

Man rusade upp från sina platser. Den doftande buketten af rosor skärskådades och beundrades. Och så kom fröken Herta med kuvertet och samlade ihop visitkort. När så blomglasen anlände, utvaldes efter många om och men ett praktfullt kristallglas för aderton kronor. “Nog var saken värd det,” sade den lilla mörka, som dansat tre danser med samma kavaljer. Och klockan half två sändes rosorna till landshöfdingskan.

Men då rosorna voro försvunna, och den saken fått en avslutning, stängde fröken Herta dörren till salen och klappade i sina händer.

“Inta nu edra platser!” ropade hon. “Jag har något annat att spørja er om, något, som har större betydelse för oss än några rosor.”

Det blef med ens så tyst i salen, som om intet ljud funnes i världen. Fröken Herta förblef stående, men alla de andra hade slagit sig ner i en tät ring omkring henne.

“Vi var nyss eniga om, att balen i går var mycket lyckad,” sade hon, “och att vi allesammans haft mycket roligt, som ju är, eller åtminstone borde vara, ändamålet med en bal. Då uppstår af sig själf den frågan: Hvad var det, som gjorde balen så lyckad? Hvad hvar det som gjorde, att ni hade så roligt?”

“Att vi själva fick bjuda upp, förstås,” kom det som svar från den blomstrande flickhopen, innan fröken Herta hunnit sluta munnen till efter sista ordet.

“Ja, naturligtvis därför, att vi själva fick bjuda upp,” repeterades af hela hopen. “Det innebar ju för det första, att vi fick dansa, att vi inte behöfde sitta och klä vaggarna, och för det andra, att vi fick dansa med dem vi ville dansa med.”

“Ja, och de förmånerna är efter mitt förmenande mycket betydande för oss, för vårt nöje under en bal-afton. Är ni inte ense om det?” frågade fröken Herta.

“Jo, naturligtvis, jo, jo!” svarades det.

“Alltså bör det ligga i vårt intresse att söka kvarhålla den där förmånen, tillvålla oss den oåterkalleligt — eller hur?”

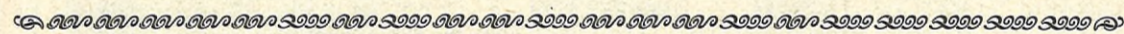
“Ja, ja,” ropades rundt om utan någon invändning. Men en ung dam med glittrande ögon tog ordet af de andra:

“Pappa och mamma har redan lofvat, att på vår bal sedan damerna också skall få bjuda upp, alldeles som hos er i höstas och hos landshöfdingens i går,” sade hon. “Men hur det kommer att sägas till, det är inte bestämdt ännu.”

Med den lilla not sen kom ordet loss igen, och de tjugu å trettio talade på en gång. Det var som brusat af vårbäcken, som sorlet af hans frigörelse i vårens tid.

Endast fröken Herta stod tyst en minut. Men nästa minut hade hon makt att tysta sorlet omkring sig, och så sade hon:

“Låt oss tänka efter, om det är så nödvändigt, att den här saken går fram öfver pappas och mammas tillåtelse eller om den behöfver på något särskildt sätt kungöras vidare. Idéen har blifvit rekommenderad muntligt hos oss i höstas genom pappa och skriftligt kan man ju säga hos landshöfdingens i går. Vi gillar idéen allesammans, den innehåller intet som helst opassande, den medför stora förmåner för oss, vi är allesammans vuxna eller bli det endera dagen” — fröken

Herta Marks idé.

Vördsamt tillägnad de ogifta, af **Campanula.**
(Forts. fr. n:r 29.)

“JO, JO, JO! Det var förtjusande! Det var hänförande! Det var den roligaste bal vi varit med om hos landshöfdingens!” ropades det rundt omkring fröken Herta. Och hon måste knacka i bordet för att få ljud igen.
“Nå, tycker ni inte, att vi borde visa landshöfdingskan vår erkänsla genom att sända upp en bukett rosor, eftersom —?”
“Jo, jo,” ropades det, innan fröken Herta hunnit tala ut sin mening. “Länsträdgårdsmästarn har charmanta rosor,” sade någon. “Stadsträdgårdsmästarn har de härligaste mörka rosor, jag har själf sett dem,” sade

en annan. “Det finns rosor i blomsterbutiken vid torget,” sade en tredje. “Borde vi inte placera dem i ett kristallglas?” frågade samtidigt en annan. “Kristallglasen är så förfärligt dyra,” svarade någon. “Å, lappri, jag betalar hur mycket som helst, bara det blir stiltigt,” ropade en annan. “Jag också, jag är färdig att offra allt, hvad jag har,” skrattade en glad stämman fram. “Det tror jag, det, då man ingenting har,” kom det kastande som svar tvärs öfver från motsatt håll.

“Tyst!” ropade fröken Herta. “Låt oss behandla en sak i sänder! Är ni alltså med om, att vi skickar upp en bukett rosor till landshöfdingskan?”

“Ja, ja, ja! En så stor bukett som möjligt, så många rosor vi kan få.”

“Nå, skall vi ta en bukett lösa rosor, eller skall vi öfverlämna dem i ett kristallglas? Jag föreslår rosor utan glas.”

“Jag tycker, att det vore stiltigt med ett vackert kristallglas,” sade någon. “Då har man också något kvar, då rosorna är slut.”

“Här är inte meningen, att någonting skall vara kvar, det är stunden, som skall hyllas,” svarade fröken Herta med höjd röst.

“Kunde man inte ta en korg?” invände en annan. “Låt oss rösta!” föreslog fröken Herta. “Glas eller inte glas. Alla, som vill ha glas, sätter upp händerna!”

Och det visade sig, att majoriteten var för ett glas. Förslaget om en korg upptogs inte.

“Men hvar skall man ta rosorna, så att man får de bästa? Hvem skall köpa dem?” frågades det.

“Länsträdgårdsmästarn kan lämna oss tio charmanta rosor för åtta kronor. Jag har nyss varit där och sett dem. Skall vi ta dem?” frågade fröken Herta.

“Ja, ja! Kommer de hit? Få vi se dem?”

“Jag skall genast ringa upp länsträdgårdsmästarn och be honom sända upp rosorna, och så skall jag säga till om att vi få upp några kristallglas att välja på,” sade fröken Herta, och hon försvann för ett ögonblick.

Köp Vänersborgs Balskor!
Bästa svenska fabrikat!
Lätt! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

**Aktiebolaget
A. F. Carlsson Skofabrik,
Vänersborg**

Försäljes i minut hos de flesta skohandelande i riket.

REGISTRERAD
FABRIKS-MÄRKE
KARLSBORGS SKO-FABRIK
VÄNERSBORG

